

A börze körül.

A Krausz és Bettelheim cég pozíciói.

A budapesti börze helyzetéről és nevezetesen a Krausz és Bettelheim-cég szerepéről és pozícióiról az „Oesterreichische Volkswirth“ című bécsi közgazdasági folyóirat a következő jelentést közli:

Az a pusztító vihar, mely az európai börzéken az elmúlt napokban végigsöpört, a budapesti piacot sem kímélte meg, de nagy ellenállóképességgel állta meg ezt a megpróbáltatást. A legutóbbi fizetési napra a differenciák olyan összegre rugtak, amilyenre egyik felszámoló naptól a másikig a börze történetében még nem volt példa. De azért egyetlen nyilvános fizetéseképtelenség sem történt. Igaz, hogy három ügynök részére, akik kötelezettségeiknek azon a napon nem tudtak eleget tenni, a szükséges összeget gyűjtés útján kellett beszerezni, melyben a bankok és a börzeügynökök vettek részt. 270.000 koronát gyűjtöttek össze, ebből 220.000 koronát a bankok adtak, 50.000 koronát a börzetagok. De csak 200.000 koronára volt szükség, ebből is 100.000 koronát időközben visszafizettek. A Giro és Pénztár Egyletnél befizetett differenciákat 4 és fél millióra, a bankároknál teljesített fizetéseket 15 millió koronára becsülik. A differenciák megítélésénél azonban nem szabad elfeledni, hogy Budapesten már hónapok óta az árfolyamok állandó lemorzsolódása ment végbe és így a nagy árbanatlás a vezető spekulációs értékeket már erősen redukált árfolyamoknál érte. Így például szeptember végén, tehát 12 nappal a nagy debakl előtt, közuti részvények 100 koronával, Magy. Bank részvények 140 koronával álltak alacsonyabban az eddig elért legmagasabb árfolyamnál. Hogy a derut nem okozott nagyobb pusztítást, ezt annak is lehet köszönni, hogy a budapesti hivatásos spekuláció egy része már hosszabb idő óta a kontremiben volt, és a pánikot nyereségrealizálásokra használta fel, tehát nagy fedezeti vásárlásokkal lépett fel éppen a legnagyobb veszély idejében. A legnagyobb kontremiben nyereséget báró Hatvany-Deutsch Sándor érte el, aki 15.000 Magyar Bank részvényt nyert kontremiben és azt az angazsmánt a múlt héten fedezte. Miután a kis- és középbankok a pénzpiac helyzete miatt már a tavasszal kénytelenek voltak az üzlettől visszavonulni, a nagybankok pedig csak bőséges fedezet mellett tartják a depókat, nagyobb terjedelmű exekuciós eladásokra nem került a

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

387.6

Hely

Idő

"1912"

Személy

Helyszám

Szerző

Cím A börze körül. A Krausz és Bettelheim cég pozíciói.

Forrás:

Budapesti napló

Op-

1912 X/30

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

sor. Ezenben a nagybankok ezt az alkalmat igenis felhasználták arra, hogy azokat a gyenge elemeket, melyek bár elégséges fedezettel még megmaradtak, klienseik között, véglegesen kiszorítsák az üzletből, de ezek az exekuciók sem töltöttek nagyobb mérvet. A bankok az értékeket nem dobták piacra, hanem megtartották és most Közuti és Magyar Bank részvényekben, amelyek árvesztése a derut napjaiban 30 százalék volt, jelentékeny növekedés angazsmányuk van a legalacsonyabb áron.

Szó volt a budapesti nagybankok tervszerű intervenciójáról is. Ebben a dologban az igazság a következő: Október 12-én, a legerősebb pánik napján a Krausz és Bettelheim-cég főnöke avval az ösztönzéssel lépett a nagybankok vezetőihez, hogy alakítsanak egy nagy intervenciószindikátust és ezzel akadályozzák meg az árfolyamok további nagyobb mérvű hanyatlását. — A bankok képviselői erre Ullmann Adolf vezérigazgató elnöklésével értekezletet tartottak, de ez eredménytelenül oszlott szét, mert senki kvótában, sem egyéb részletekben nem tudtak megegyezni. Ez szombaton volt. Hétfőn tette közre Krausz Simon azt hírlapi cikket, melyben szemükre veti a bankoknak, hogy nem támogatják ezekben a nehéz napokban a piacot és felszólítja őket, hogy siessenek a szorongatott börze segítségére. Ennek a felhívásnak volt is hatása. Kedden a bankok, nevezetesen a Hitelbank, a Kereskedelmi Bank, a Hazai Bank és a Pesti Hazai Takarékpénztár minden előzetes összebeszélés nélkül intervenció vásárlásokkal léptek fel és ezzel megakadályozták a további árhanatlásokat. Szerdán azután Krausz Simon egy hírlapi nyilatkozat-

ban áradó hangon mondott ezért a közbelépésért Ullmann Adolfnak köszönetet, a maga és az Értékpapír Kereskedők Egyesületének nevében. Egyben újabb cikket írt, melyben tiltakozik az ellen, mintha előző cikkének éle a budapesti bankok vezetői és nevezetesen Ullmann és Láncoz ellen irányult volna.

Azokról a különböző hírekről és kombinációkról, melyek az előző események nyomán, a Krausz és Bettelheim cég helyzetéről, a bankok állítólagos segítő akciójáról forgalomba kerültek, beható és aktaszerű információk alapján a következőket jelenthetjük.

A Krausz és Bettelheim cég október 1-én átvette az öngyilkossá lett Löw G. D. ügynöknek 6000 papírra rugó angazsmányát. A felét ennek a pozíciónak még aznap eladta, a másik felét pedig saját kliensei között felosztotta. Érdekes lesz ezek után az ugynevezett *mágnás csoportról*, mely a Krausz-cég klientelájának törzsét alkotja, néhány részletet megtudni. Ez a csoport a múlt hónapban újította meg a szindikátusi szerződést, amelyben a csoport tagjai kötelezik magukat, hogy két esztendeig tagjai maradnak a szindikátusnak és ez idő alatt nem hozzák a papirokat piacra. Ennek a csoportnak értékpapírkészlete a következő: 55.000 Magyar Bank részvény, 65.000 Közuti részvény és 50.000 egyéb értékpapír. A Leszámitoló Bank, Városi vasut, Rima és egyéb részvényeket már előzőleg realizálták. Ebből a 170.000 darab részvényből mintegy 35.000 budapesti bankoknál van lombardba adva és pedig a legnagyobb rész a Magyar Általános Hitelbanknál. Bár e csoport tagjainak nagy gazdagsága mellett tulterhelésről beszélni nem lehet, kétségtelen, hogy ezt a csoportot a legutóbbi árhanatlások következtében

kolosszális veszteségek érték. Ami a Krasz és Bettelheim cég helyzetét illeti, Budapesten azt állítják, hogy a cégnek saját számláján semmilyen angazsmánjai nincsenek, a csoport letétei a bankoknál nem a cég, hanem a kliensek nevén szerepelnek. A cég nyomatékosan kijelentette, hogy a bankoknál a maga számára hitelt nem vett igénybe, sőt ellenkezőleg: a pénzügyintézeteknél jelentékeny készpénz-követelésekkel rendelkezik. Ezeknek az állításoknak az igazságáról azonban nem lehet meggyőződést szerezni.

Ehez a budapesti jelentéshez maga a lap a következő megjegyzéseket fűzi. Ezek az adatok a legnagyobb érdeklődésre tarthatnak igényt, de kérdés, hogy alkalmasok-e a megnyugtatóra. Egy 170 000 darab értékpapirokból álló angazsmán kevés kézben, mindig nagy veszdelem, akármilyen gazdagok is az angazsmánok viselői. Kivált ilyen időkben, amikor nem lehet tudni, micsoda bonyodalmak következhetnek még. Az értékpapírok tulajdonosai egy napon megunhatják a veszteségeket. Ismeretes, hogy több arisztokrata kölesönt vett fel a birtokaira és még a legnagyobb vagyonok, amelyek tulnyomórészben nem mobilizálhatók, az ilyen időkben nem elégségesek arra, hogy ilyen értékpapíralományt, melyet spekulatív célokból és nagyobb-részt kényszerből összehalmoztak, tovább vonzólják. Erre még egy szindikátusi szerződés sem elég garancia. Ami pedig magát a Krausz és Bettelheim céget illeti; a neki meglehetősen potens mág-

náscsoport mellett más kliensei is voltak. Ezek rengeteg összegeket veszthettek, mert Budapesten az árhanyatlás már hónapokkal ezelőtt kezdődött és számos kisbank a pénzüszükség következtében elkracholt. *Homályos, hogy ez a cég kinek a számlájára végezte az utóbbi napokban az intervenciós vásárlásokat.* Saját vagyona erre nem elegendő és különben is azt állítják, hogy saját számlájára nem spekulál s hogy a bankok sem interveniáltak a cég érdekében. A Magyar Távirati Iroda által közzétett cáfolat, hogy a cég nem vesz hitelt igénybe, eltekintve attól, hogy a múltban eléggé fáradozott a külföldön hitelek megszerzéséért, annyira valószínűtlen, hogy nem hitték el ugyanennek a közlésnek másik cáfolatát sem. Ez t. i. azt tagadta, hogy a bankok a cégnek nagyobb reporthitelt engedélyeztek. Az az Ullmann igazgatóhoz intézett áradozó köszönőirat is a legrosszabb benyomást keltette. *Mindezenetre kívánni kell, hogy a budapesti börze helyzete jobb legyen, mint amilyennek ezek a hírlapi cikkek, kommunikék és köszönőlevelek mutatják.*